

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. rugsėjo 8 d. (*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Baudžiamasis procesas dėl nusikaltimų pridėjus vertės mokesčio (PVM) srityje – SESV 325 straipsnis – Nacionalinis teisės aktas, kuriame numatyti naikinamieji senaties terminai, galintys lemti nebaudžiamumą už nusikaltimus – Galimas Europos Sąjungos finansiniai interesai pažeidimas – Nacionalinio teismo pareiga netaikyti jokios nacionalinės teisės nuostatos, galinčios pažeisti Sąjungos teiseje valstyboms narėms nustatytus pareigojimus“

Byloje C-105/14

dėl *Tribunale di Cuneo* (Italija) 2014 m. sausio 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. kovo 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Ivo Taricco,

Ezio Filippi,

Isabella Leonetti,

Nicola Spagnolo,

Davide Salvoni,

Flavio Spaccavento,

Goranco Anakiev

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen, T. von Danwitz ir J.-C. Bonichot, teisėjai A. Arabadjiev, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger (pranešėja), A. Prechal, E. Jarašiūnas ir C. G. Fernlund,

generalinį advokatą J. Kokott,

posėdžio sekretorą L. Carrasco Marco, administratorą,

atsižvelgus į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2015 m. kovo 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjus pastabas, pateiktas:

- G. Anakiev, atstovaujamo *avvocato* L. Sani,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* M. Salvatorelli ir L. Ventrella,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos P. Rossi ir R. Lyal,

susipažinęs su 2015 m. balandžio 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada, priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 101, 107 ir 119 straipsnių ir 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 335, 2007, p. 60; toliau – PVM direktyva) 158 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąjį bylą, iškeltą I. Taricco, E. Filippi, I. Leonetti, N. Spagnolo, D. Salvoni, F. Spaccavento ir G. Anakiev (toliau kartu – kaltinamieji), kurie kaltinami sudarę nusikalstamą susivienijimą ir organizavę jo veiklą, siekdami daryti įvairius nusikaltimus pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 SESV 325 straipsnyje numatyta:

„1. Sąjunga ir valstybės narės Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms priešinasi taikydamos pagal šį straipsnį nustatytinas priemonės, kurių paskirtis yra atgrasinti ir užtikrinti veiksmingą apsaugą valstybėse narėse ir Sąjungos institucijose, įstaigose ir organuose.

2. Valstybės narės prieš Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą imasi tų pačių priemonių, kurių jos imasi prieš savo pačių finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.

<...>“

Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos

4 Kaip nurodyta 1995 m. liepos 26 d. Liuksemburge pasirašytos Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (OL C 316, p. 49; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 8 t., p. 57, toliau – PIF konvencija), preambuloje, šios konvencijos susitariančiosios šalys, Europos Sąjungos valstybės narės, yra įsitikinusios, „jog, siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus, tuos interesus pažeidžiančiam sukčiavimui reikia taikyti baudžiamąjį persekiojimą“ ir „būtina, kad už tokį elgesį būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis, neatmetant galimybių atitinkamais atvejais taikyti kitas bausmes, o bent labai pavojingais atvejais būtina, kad už tokį elgesį būtų baudžiama laisvės atėmimu“.

5 PIF konvencijos 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šioje Konvencijoje Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas – tai:

<...>

b) pajamų srityje – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su:

– suklastotų, neteisingų ar neišsamų pareiškimų [deklaracijų] ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteisėtas Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų valdomų ar jį vardu valdomų biudžetų išteklių mažinimas,

<...>“

6 Šios konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Kiekviena valstybės narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 1 straipsnyje nurodytą veiką ir dalyvavimą 1 straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikoje, jos kurstymą ar kėsintis jį padaryti būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis, įskaitant bent stambaus sukčiavimo atvejais laisvės atėmimą apimančias bausmes, dėl kurių gali būti taikoma ekstradicija, suprantant, kad stambiu sukčiavimu yra laikomas toks sukčiavimas, kuris yra susijęs su tam tikra mažiausia suma, kuri turi nustatyti kiekviena valstybės narė. Ši mažiausia suma negali būti nustatyta didesnė kaip 50 000 [EUR].“

Direktyva 2006/112

7 Direktyvos 2006/112 131 straipsnyje nustatyta:

„[Direktyvos 2006/112 IX antraštinės dalies] 2–9 skyriuose numatytais atvejais neapmokestinimas PVM taikomas nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų ir tokiomis sąlygomis, kurias valstybės narės nustato siekdamos užtikrinti tinkamą ir sąžiningą neapmokestinimo atvejus reglamentuojančių nuostatų taikymą bei užkirsti kelią galimiems mokesčių vengimo, išsisukinėjimo ar piktnaudžiavimo atvejams.“

8 Šios direktyvos 138 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės neapmokestina prekų tiekimo, kai tas prekes pardavėjas ar prekes įsigyjantis asmuo išsiunčia ar išgabena į paskirties vietą, esančią Bendrijoje, bet ne jos atitinkamoje teritorijoje, kitam apmokestinamajam asmeniui ar neapmokestinamajam juridiniam asmeniui, veikiančiam kaip toks, į kitą valstybės narę nei ta, kurioje pradėtas prekų siuntimas ar gabenimas, arba kai tai atliekama pardavėjo ar prekes įsigyjanties asmens vardu.“

9 Minėtos direktyvos 158 straipsnyje nustatyta:

„1. <...> valstybės narės be muitinės procedūros gali numatyti kitas sandėliavimo procedūras šiais atvejais:

a) kai prekų skirtos neapmokestinamoms parduotuvėms <...>

<...>

2. Kai valstybės narės naudojasi 1 dalies a punkte nurodyta neapmokestinimo galimybe, jos imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad šia neapmokestinimo galimybe būtų naudojama teisingai ir tiesiogiai bei būtų užkirstas kelias mokesčių vengimui, sukčiavimui ar piktnaudžiavimui.

<...>“

Sprendimas 2007/436/EB

10 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimo 2007/436/EB dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių

sistemos (OL L 163, p. 17) 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„? Europos Sąjungos bendrasis biudžetas skaitomus nuosavus išteklius sudaro toliau nurodytos pajamos:

<...>

b) <...> visų valstybių narių suderintoms PVM apmokestinimo bazėms, nustatytoms pagal Bendrijos taisykles, taikomas galiojantis vienodas tarifas. <...>“

Italijos teisė

11 Baudžiamojo kodekso su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 5 d. įstatymu Nr. 251 (2005 m. gruodžio 7 d., GURI, Nr. 285, toliau – Baudžiamasis kodeksas), 157 straipsnis, kuriame reglamentuojama senatis baudžiamosiose bylose, numatyta:

„Nusikalstamos veikos senaties terminas lygus įstatyme numatyta maksimaliai bausmės trukmei, tačiau negali būti trumpesnis nei šešeri metai už nusikaltimą ir ketveri metai už nusižengimą net ir tuomet, kai už juos baudžiama tik pinigine bauda.

<...>“

12 Šio kodekso 158 straipsnyje senaties termino eigos pradžia apibrėžta taip:

„Senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo nusikalstamos veikos padarymo dienos, pasikėsinimo padaryti nusikalstamą veiką atveju – nuo dienos, kurią kaltinamasis nutraukė veiksmus, o tiktiną nusikalstamos veikos atveju – nuo dienos, kurią nusikalstama veika nebėra tiktina.

<...>“

13 Remiantis minėto kodekso 159 straipsniu, susijusiu su senaties termino sustabdymo taisyklėmis:

„Senaties terminas sustabdomas visais atvejais, kai procedūros, baudžiamojo proceso ar laikino sulaikymo termino sustabdymas numatytas specialioje įstatymo nuostatoje, taip pat šiais atvejais:

- 1) išduotas leidimas vykdyti baudžiamąjį persekiojimą;
- 2) byla perduodama kitam teismui;
- 3) procedūra ar baudžiamasis procesas sustabdomas dėl šalių ir advokatų negalėjimo dalyvauti posėdžiuose arba kaltinamojo ar jo advokato prašymu. <...>

<...>

Senaties termino eiga atnaujinama nuo tos dienos, kai išnyksta šis terminas sustabdžiusi priežastis.“

14 To paties kodekso 160 straipsnyje, kuriame reglamentuojamos senaties termino eigos pertraukimo taisyklės, nustatyta:

„Senaties termino eiga pertraukiama priėjus teismo nuosprendžiui arba baudžiamąjį įsakymą.

Senaties termino eig? taip pat pertraukia nutartis d?l kardom?j? priemoni? taikymo <...> [ir] nutartis, kuria nustatomas parengiamasis pos?dis.

Pertrauktas senaties terminas pradeda eiti toliau nuo pertraukimo dienos. Jei buvo keletas termino eig? pertraukian?i? akt?, skai?iuojama nuo paskutinio iš j? dienos; ta?iau 157 straipsnyje nurodyti terminai jokiu atveju negali b?ti prat?sti ilgiau, nei 161 straipsnio antroje pastraipoje numatyti terminai, išskyrus terminus Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 3bis ir 3quater dalyse numatyt? pažeidim? atveju.“

15 Remiantis Baudžiamojo kodekso 161 straipsniu, kuriame reglamentuojami sustabdymo ir pertraukimo padariniai:

„Senaties termino eigos sustabdymas ir pertraukimas sukelia padarini? visiems asmenims, kurie padar? nusikalstam? veik?.

Išskyrus baudžiam?j? persekiojim? už nusikalstamas veikas, numatytas Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 3bis ir 3quater punktuose, pertraukus senaties termino eig?, šis terminas gali b?ti prat?siamas ne daugiau kaip numatyto maksimalaus senaties termino ketvir?iu <...>“

16 Baudžiamojo kodekso 416 straipsnyje nustatyta, kad tas, kas organizavo nusikalstam? susivienijim?, kurio tikslas – daryti ?vairias nusikalstamas veikas, baudžiamas laisv?s at?mimu iki septyneri? met?. Tas, kas tik dalyvavo tokio susivienijimo veikloje, baudžiamas laisv?s at?mimu iki penkeri? met?.

17 Remiantis 2010 m. kovo 10 d. ?statyminio dekreto Nr. 74 d?l nauj? taisykli? d?l nusikaltim? pajam? ir prid?tin?s vert?s mokes?i? tvarkai (*decreto legislativo n. 74, nuova disciplina dei reati in materia di imposte sui redditi e sul valore aggiunto*, 2000 m. kovo 31 d., GURI, Nr. 76, toliau – DL Nr. 74/2000) 2 straipsniu, su nesamais sandoriais susijusiomis s?skaitomis fakt?romis ar dokumentais pagr?stos PVM deklaracijos pateikimas suk?iaujant baudžiamas laisv?s at?mimu nuo vien? met? šeši? m?nesi? iki šešeri? met?. Remiantis DL Nr. 74/2000 8 straipsniu, tokia pati bausm? skiriama d?l to, kad išrašo fiktyvias s?skaitas fakt?ras, siekdamas sudaryti tre?iosioms šalims galimyb? išvengti PVM.

Pagrindin?s bylos faktin?s aplinkyb?s ir prejudiciniai klausimai

18 Kaltinam?j? byla nagrin?jama *Tribunale di Cuneo*; jie kaltinami nuo 2005 m. iki 2009 m. sudar? ir organizav? nusikalstam? susivienijim?, siekdami daryti ?vairius nusikaltimus PVM srityje. Iš ties? jie kaltinami suk?rus suk?iavimo teisinės schemas, t. y. „PVM karusel?“, be kita ko, apiman?ias fiktyvi? bendrovi? ?steigim? ir suklastot? dokument?, kuriuos naudodami jie ?sigijo preki? (nagrin?jamu atveju – šampano buteli?) be PVM, išdavim?. Šie veiksmai sudar? galimybes bendrovei *Planet Srl* (toliau – *Planet*) tur?ti preki? už mažesn? nei rinkos kain?; ji gal?jo jas perparduoti savo klientams ir taip iškreipti ši? rink?.

19 *Planet* gavo s?skait? fakt?r?, kurias šios fiktyvios bendrov?s išraš? už nesamus sandorius. Ta?iau šios bendrov?s nepateik? metin?s PVM deklaracijos arba, j? pateikusios, bet kuriuo atveju neatliko atitinkam? mok?jim?. Vis d?lto *Planet* ?trauk? min?t? fiktyvi? bendrovi? išrašytas s?skaitas fakt?ras ? savo apskait?, nepagr?stai atskaitydama jose nurodyt? PVM, ir d?l to pateik? apgaulingas metines PVM deklaracijas.

20 Iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad š? prašym? pateik?s teismas po to, kai jo nagrin?jamoje byloje kilo keletas procesini? nesklandum? ir jis atmet? nemažai prieštaravim?, kuriuos buvo pateik? kaltinamieji per tame teisme vykus? parengiam?j? pos?d?, buvo priverstas

priimti, pirma, sprendim? nutraukti byl? vienam iš kaltinam?j?, b?tent G. Anakiev, nes yra su?jusi nusikalstam? veik?, kuriomis jis kaltinamas, senatis. Antra, jis tur?t? priimti sprendim? d?l bylos, iškeltos likusiems kaltinamiesiems, perdavimo teisminiam nagrin?jimui ir d?l pos?džio teisme datos nustatymo.

21 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas paaiškina, kad už baudžiam?sius veikas, kuriomis kaltinamieji yra kaltinami, DL Nr. 74/2000 2 ir 8 straipsniuose numatyta laisv?s at?mimo iki šešeri? met? bausm?. Ta?iau už Baudžiamojo kodekso 416 straipsnyje numatyt? nusikalstamo susivienijimo organizavim?, d?l ko kaltinamieji taip pat gali b?ti pripažinti kaltais, jo organizatoriai baudžiami laisv?s at?mimu iki septyneri? met?, o paprasti dalyviai – laisv?s at?mimu iki penkeri? met?. Tai reiškia, kad nusikalstamo susivienijimo organizatoriams senaties terminas yra septyneri metai, o visiems kitiems – šešeri metai. Paskutinis senaties termin? pertrauk?s veiksmas buvo nutarties d?l parengiamojo pos?džio datos nustatymo pri?mimas.

22 Ta?iau, nepaisant senaties termino eigos pertraukimo, šis terminas, remiantis Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, siejama su šio kodekso 161 straipsniu (toliau – nagrin?jamos nacionalin?s teis?s nuostatos), negali t?stis ilgiau nei septynerius metus šešis m?nesius arba nusikalstamo susivienijimo organizatori? atveju – aštuonerius metus ir devynis m?nesius nuo nusikalstam? veik? padarymo. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo teigimu, yra aišku, kad vis? nusikalstam? veik? senaties terminas, jeigu dar n?ra su?j?s, sueis v?liausiai 2018 m. vasario 18 d., t. y. iki tada, kada d?l kaltinam?j? gal?s b?ti priimtas galutinis nuosprendis. D?l to pastarieji, kurie, kaip teigiama, suk?iavo PVM srityje ir nesumok?jo keli? milijon? eur?, faktiškai gal?t? pasinaudoti nebaudžiamumu d?l to, kad baig?si senaties terminas.

23 Ta?iau, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo teigimu, ši pasekm? buvo numatoma d?l Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutin?je pastraipoje, siejamoje su šio kodekso 161 straipsnio antra pastraipa, ?tvirtintos normos buvimo; d?l šios nuostatos, pagal kuri?, pertraukus senaties termin?, senaties termin? leidžiama prat?sti tik pradinio termino ketvir?iu, senatis daugeliu baudžiamojo persekiojimo atvej? praktiškai nepertraukiama.

24 Su suk?iavimu mokes?i? srityje, kaip antai tas, kuriuo kaltinami kaltinamieji, susij?s baudžiamasis persekiojimas paprastai apima labai sud?tingus tyrimus, tod?l jau parengtinio tyrimo stadijoje procesui reikia daug laiko. Visas instancijas apiman?io proceso trukm? yra tokia, kad šios r?šies bylose faktinis nebaudžiamumas Italijoje yra ne išimtinis atvejis, o norma. Be to, paprastai Italijos mokes?i? administratoriui ne?manoma susigr?žinti mokes?i? sum?, kurios buvo atitinkamos nusikalstamos veikos dalykas.

25 Šiomis aplinkyb?mis prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas mano, kad nagrin?jamomis nacionalin?s teis?s nuostatomis kai kuriems Italijoje ?sisteigusiems ?kio subjektams, palyginti su kitose valstyb?se nar?se ?sisteigusiomis ?mon?mis, netiesiogiai leidžiama nes?žininga konkurencija, taip pažeidžiant SESV 101 straipsn?. Be to, šiomis nuostatomis, pažeidžiant SESV 107 straipsn?, gali b?ti sudaromos palankesn?s s?lygos tam tikroms ?mon?ms. Min?tomis nuostatomis taip pat faktiškai sukuriama Direktyvos 2006/112 158 straipsnio 2 dalyje nenumatyta neapmokestinimo galimyb?. Galiausiai d?l nebaudžiamumo, kuriuo faktiškai naudojasi suk?iaujantys asmenys, pažeidžiamas SESV 119 straipsnyje ?tvirtintas pagrindinis principas, pagal kur? valstyb?s nar?s turi užtikrinti, kad j? viešieji finansai b?t? patikimi.

26 Ta?iau prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas mano, kad jeigu jam b?t? leidžiama netaikyti nagrin?jam? nacionalin?s teis?s nuostat?, Italijoje b?t? galima garantuoti veiksming? S?jungos teis?s taikym?.

27 Šiomis aplinkyb?mis *Tribunale di Cuneo* nutar? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti

Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eig? prasit?sia tik ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s ir d?l to, nepaisant laiku prad?to baudžiamojo persekiojimo, sueina nusikalstam? veik? senatis ir už jas lieka nenubausta, pažeidžiama su konkurencijos apsauga susijusi nuostata, t. y. SESV 101 straipsnis?
2. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eig? prasit?sia tik ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s ir d?l to nes?žiningi ?kio subjektai gali likti nenubausti už padarytas nusikalstamas veikas, Italijos Respublika nustat? valstyb?s pagalbos form?, draudžiam? pagal SESV 107 straipsn??
3. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eig? prasit?sia tik ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s ir d?l to atsiranda tam tikra asmen?, kurie piktnaudžiaudami pasinaudojo Direktyva 2006/112, nebaudžiamumo forma, Italijos Respublika nepagr?stai suk?r? papildom? atleidimo nuo mokes?io atvej? šalia t?, kuri? baigtinis s?rašas numatytas šios direktyvos 158 straipsnyje?
4. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eig? prasit?sia tik ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s ir d?l to atsisakoma bausti už veikas, d?l kuri? valstyb? praranda išteklius, kurie, be kita ko, reikalingi ?sipareigojimams Europos S?jungai vykdyti, pažeidžiamas SESV 119 straipsnyje ?tvirtintas patikim? vieš?j? finans? principas?“

D?l prejudicini? klausim?

D?l klausim? priimtinumo

28 G. Anakiev ir Italijos ir Vokietijos vyriausybi? manymu, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikuso teismo klausimai yra nepriimtini. Šiuo klausimu G. Anakiev pažymi, kad nacionalin?s teis?s nuostatos, kuriomis nustatomos nusikalstam? veik? finans? srityje senaties taisykl?s, neseniai buvo pakeistos, tod?l prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikuso teismo svarstymai neturi pagrindo. Italijos ir Vokietijos vyriausybs iš esm?s mano, kad prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikuso teismo klausimai yra visiškai abstrakt?s arba hipotetiniai ir neturi jokio ryšio su pagrindin?s bylos aplinkyb?mis arba dalyku.

29 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistov?jusi? Teisingumo Teismo praktik?, šiam teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant pagal SESV 267 straipsn?, tik byl? nagrin?jantis nacionalinis teismas, kuriam tenka atsakomyb? priimti sprendim?, atsižvelgdamas ? bylos ypatumus, turi ?vertinti prejudicinio sprendimo b?tinum? savo sprendimui priimti ir Teisingumo Teismui pateikiam? klausim? reikšmingum?. Tod?l, kai pateikti klausimai d?l S?jungos teis?s išaiškinimo, Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendim? (žr., be kita ko, Sprendimo *Banco Privado Português ir Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C?667/13, EU:C:2015:151, 34 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

30 Iš to išplaukia, kad su S?jungos teise susijusiems klausimams taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateikt? prašym? priimti prejudicin? sprendim? tik tuomet, kai akivaizdu, jog prašomas Europos S?jungos teis?s išaiškinimas nesusij?s su pagrindin?s bylos aplinkyb?mis arba dalyku, kai problema hipotetin? arba kai Teisingumo Teismas neturi faktin?s arba teisin?s informacijos, b?tin?s naudingai atsakyti ? jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, Sprendimo *Halaf*, C?528/11, EU:C:2013:342, 29 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

31 Ta?iau, kaip iš esm?s pažym?jo generalin? advokat? savo išvados 45 ir paskesniuose punktuose, akivaizdu, kad s?lygos, d?l kuri? Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendim? d?l pateikt? klausim?, nagrin?jamu atveju ne?vykdytos. Prašyme priimti prejudicin? sprendim? pateikta informacija leidžia Teisingumo Teismui pateikti naudingus atsakymus prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui. Be to, ši informacija sudaro Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims galimyb? tinkamai pateikti pastabas.

32 Be to, iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? aiškiai matyti, kad Teisingumo Teismui pateikti klausimai jokiu b?du n?ra hipotetiniai ir kad yra nustatytas ryšys su gin?o pagrindin?je byloje aplinkyb?mis, nes šie klausimai susij? su keletu S?jungos teis?s nuostat?, kurios, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo manymu, yra lemiamos b?simam nuosprendžiui, kur? jis tur?s priimti pagrindin?je byloje, išaiškinimu, b?tent kiek tai susij? su kaltinam?j? perdavimu teismui.

33 Šiomis aplinkyb?mis prašymas priimti prejudicin? sprendim? turi b?ti pripažintas priimtiniu.

D?l tre?iojo klausimo

34 Tre?iuoju klausimu, kur? reikia nagrin?ti pirmiausia, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia išsiaiškinti, pirma, ar nacionalin?s teis?s norma baudžiamosios teis?s reglamentuojam? nusikalstam? veik? senaties srityje, kaip antai ?tvirtinta nagrin?jamose nacionalin?s teis?s nuostatose, kurioje tuo metu, kai vyko pagrindin?je byloje nagrin?jami ?vykiai, buvo numatyta, kad d?l per baudžiam?j? persekiojim? už nusikalstamas veikas PVM srityje priimto akto, d?l kurio pertraukiama senaties termino eiga, senaties terminas prarit?sia tik ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s ir d?l to persekiojami asmenys gali pasinaudoti faktiniu nebaudžiamumu, reiškia, kad nustatomas Direktyvos 2006/112 158 straipsnyje nenumatytas atleidimo nuo PVM atvejis. Antra, jeigu atsakymas ? š? klausim? bus teigiamas, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas teiraujasi, ar jis gali netaikyti ši? nuostat?.

D?l nacionalin?s teis?s normos, kaip antai ?tvirtintos nagrin?jamose nacionalin?s teis?s nuostatose, atitikties S?jungos teisei

35 Pirmiausia pažym?tina, kad, nors tre?iajame klausime daroma nuoroda ? Direktyvos 2006/112 158 straipsn?, iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? motyv? aiškiai matyti, kad šiuo klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia sužinoti, ar nacionalin?s teis?s norma, kaip antai ?tvirtinta nagrin?jamose nuostatose, nesudaroma kli?i? atitinkamoje valstyb?je nar?je veiksmingai kovoti su suk?iavimu PVM srityje su Direktyva 2006/112 ir, apskritai, su S?jungos teise nesuderinamu b?du.

36 Primintina, kad PVM srityje iš Direktyvos 2006/112, siejamos su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, išplaukia, jog valstyb?s nar?s ne tik turi bendr? pareig? imtis vis? ?statymini? ir administracini? priemoni?, galin?i? užtikrinti viso mok?tino PVM surinkim? atitinkamose j? teritorijose, bet ir privalo kovoti su suk?iavimu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C?617/10, EU:C:2013:105, 25 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

37 Be to, SESV 325 straipsnis pareigoja valstybes nares kovoti su neteiseta veikla, kuri kelia grasm? Sjungos finansiniams interesams, atgrasomomis ir veiksmingomis priemonimis ir, konkreiai kalbant, jas pareigoja kovojant su grsm? Sjungos finansiniams interesams kelianiu sukivimu imtis t? pa?i? priemoni? kaip tos, kuri? jos imasi kovodamos su grsm? j? pa?i? interesams kelianiu sukivimu (žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C?617/10, EU:C:2013:105, 26 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

38 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažym?jo: kadangi remiantis Sprendimo 2007/436 2 straipsnio 1 dalies b punktu Sjungos nuosavus išteklius sudaro pajamos, gautos taikant vienod? tarif? suderintai PVM apmokestinimo bazei, nustatyta pagal Sjungos taisykles, vadinasi, egzistuoja tiesioginis ryšys tarp pajam? iš PVM gavimo laikantis taikytinos Sjungos teis?s ir atitinkam? Išš? iš PVM ?traukimo ? Sjungos biudžet?, nes bet koks tr?kumas gaunant pirm?sias potencialiai sumažins antr?sias (žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C?617/10, EU:C:2013:105, 26 punkt?).

39 Iš ties?, nors valstyb?s nar?s, siekdamos pagal Direktyvos 2006/112 nuostatas ir SESV 325 straipsn? užtikrinti vis? pajam? iš PVM surinkim? ir kartu Sjungos finansini? interes? apsaug?, turi laisv? pasirinkti taikytinas sankcijas, kurios gali b?ti administracin?s, baudžiamosios sankcijos arba j? dviej? derinys (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C?617/10, EU:C:2013:105, 34 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?), baudžiamosios sankcijos gali b?ti b?tinios tam, kad b?t? veiksmingai ir atgrasan?iu b?du kovojama su tam tikrais stambaus sukivimo PVM srityje atvejais.

40 Be to, primintina, kad, remiantis PIF konvencijos 2 straipsnio 1 dalimi, valstyb?s nar?s privalo imtis b?tin? priemoni? tam, kad už Sjungos finansiniams interesams kenkian?ius sukivimo veiksmus b?t? baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasan?iomis baudžiamosiomis sankcijomis, ?skaitant bent stambaus sukivimo atvejais laisv?s at?mim? apiman?ias bausmes.

41 PIF konvencijos 1 straipsnyje „sukivimas“ apibr?žtas kaip „bet koks ty?inis veikimas ar neveikimas, susij?s su <...> suklastot?, neteising? ar neišsami? pareiškim? [deklaracij?] ar dokument? naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteis?tas [Sjungos] bendrojo biudžeto arba [Sjungos ar jos] vardu valdom? biudžet? ištekli? mažinimas“. Taigi ši s?voka apima pajamas, gautas taikant vienod? tarif? suderintai PVM apmokestinimo bazei, nustatyta pagal Sjungos taisykles. Šios išvados nepaneigia tai, kad PVM nesurenkamas tiesiogiai Sjungos vardu, nes PIF konvencijos 1 straipsnyje n?ra b?tent tokios s?lygos, kuri prieštaraut? šios konvencijos tikslui kaip ?manoma veiksmingiau kovoti su žal? Sjungos finansiniams interesams daran?iu sukivimu.

42 Nagrin?jamu atveju iš prašymo priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad nacionalin?s teis?s normoje numatytos baudžiamosios sankcijos už nusikalstamas veikas, d?l kuri? pagrindin?je byloje vykdomas persekiojimas, b?tent už nusikalstamo susivienijimo organizavim? siekiant daryti nusikalstamas veikas PVM srityje ir už sukivim? šioje srityje nesumokant keli? milijon? eur?. Konstatuotina, kad tokios nusikalstamos veikos yra stambus sukivimas, darantis žal? Sjungos finansiniams interesams.

43 Iš vis? šio sprendimo 37 ir 39–41 punktuose pateikt? svarstym? matyti, kad valstyb?s nar?s privalo užtikrinti, jog už tokius stambaus sukivimo atvejus b?t? numatytos baudžiamosios sankcijos, kurios, be kita ko, b?t? veiksmingos ir atgrasan?ios. Be to, priemon?s, kuri? imamasi šiuo klausimu, turi b?ti tokios pa?ios kaip tos, kuri? valstyb?s nar?s imasi kovodamos su tokio paties stambumo sukivimo, daran?io žal? j? pa?i? finansiniams interesams, atvejais.

44 Taigi, atsižvelgdamas ? visas reikšmingas teisinės ir faktinės aplinkybės, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar taikytinos nacionalin?s teis?s nuostatos sudaro galimyb? veiksmingu ir atgrasan?iu b?du bausti už stambaus suk?iavimo, daran?io žal? S?jungos finansiniams interesams, atvejus.

45 Šiuo klausimu pažym?tina, kad nei prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, nei pastabas Teisingumo Teismui pateik? suinteresuotieji asmenys negin?ijo nei min?to teismo nurodyt? baudžiam?j? sankcij?, b?tent laisv?s at?mimo iki septyneri? met?, savaime atgrasomojo pob?džio, nei aplinkyb?s, kad Italijos baudžiamojoje teis?je senaties terminas numatytas už žal? S?jungos finansiniams interesams darant? suk?iavim?, atitikties S?jungos teisei.

46 Ta?iau, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicin? sprendim?, d?l nagrin?jam? nacionalin?s teis?s nuostat?, kuriomis tuo atveju, kai senatis pertraukiama d?l vienos iš Baudžiamojo kodekso 160 straipsnyje nustatyt? priežas?i?, nustatyta taisykl?, pagal kuri? senaties terminas bet kuriuo atveju negali b?ti prat?stas daugiau nei ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s, atsižvelgiant ? baudžiamojo proceso, kuris užbaigiamas galutinio nuosprendžio pri?mimu, sud?tingum? ir ilgum?, neutralizuojamas senaties pertraukimo priežasties veikimas laiko atžvilgiu.

47 Jeigu nacionalinis teismas prieit? prie išvados, kad senaties pertraukim? reglamentuojan?i? nacionalin?s teis?s nuostat? taikymo pasekm? yra tai, kad daugeliu atvej? už stambaus suk?iavimo veikas baudžiam?ja tvarka nubausta nebus, nes apskritai j? senatis sueis prieš tai, kai galutiniu nuosprendžiu bus paskirta ?statyme numatyta baudžiamoji sankcija, reik?t? konstatuoti, kad nacionalin?je teis?je numatytos priemon?s, skirtos kovai su suk?iavimu ir bet kokia kita neteis?ta veikla, daran?iais žal? S?jungos finansiniams interesams, negali b?ti laikomos veiksmingomis ir atgrasan?iomis, o tai b?t? nesuderinama su SESV 325 straipsnio 1 dalimi, PIF konvencijos 2 straipsnio 1 dalimi ir Direktyva 2006/112, siejama su ESS 4 straipsnio 3 dalimi.

48 Be to, nacionalinis teismas tur?s patikrinti, ar, kaip reikalaujama SESV 325 straipsnio 2 dalyje, nagrin?jamos nacionalin?s teis?s nuostatos suk?iavimo PVM srityje atvejams taikomos taip pat, kaip žal? vien Italijos Respublikos finansiniams interesams daran?io suk?iavimo atvejais. Taip neb?t?, be kita ko, tuomet, jei Baudžiamojo kodekso 161 straipsnio antroje pastraipoje b?t? nustatyti ilgesni panašaus pob?džio ir sunkumo veik?, daran?i? žal? Italijos Respublikos finansiniams interesams, senaties terminai. Ta?iau, kaip pažym?jo Europos Komisija per Teisingumo Teisme vykus? pos?d? (tai dar tur?s patikrinti nacionalinis teismas), Italijos teis?je, be kita ko, nenumatyta jokio naikinamojo baudžiamosios veikos – nusikalstamo susivienijimo, sudaryto siekiant daryti nusikalstamas veikas tabako produkt? akciz? srityje, – senaties termino.

D?l galimos nagrin?jam? nacionalin?s teis?s nuostat? neatitikties S?jungos teisei pasekmi? ir nacionalinio teismo vaidmens

49 Jeigu nacionalinis teismas prieit? prie išvados, kad nagrin?jamos nacionalin?s teis?s nuostatos neatitinka S?jungos teis?s reikalavimo, susijusio su kovos su suk?iavimu PVM srityje priemoni? veiksmingumu ir atgrasomumu, tas teismas tur?t? užtikrinti visišk? S?jungos teis?s veikim?, jei b?tina, netaikydamas min?t? nuostat? ir taip neutralizuodamas šio sprendimo 46 punkte nurodyt? pasekm? ir netur?damas ?statym? leidybos b?du ar pagal bet kuri? kit? konstitucin? proced?r? prašyti jas panaikinti ar laukti, kol jos bus panaikintos (šiuo klausimu žr. sprendim? *Berlusconi ir kt.*, C?387/02, C?391/02 ir C?403/02, EU:C:2005:270, 72 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik? ir *Kücükdeveci*, C?555/07, EU:C:2010:21, 51 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

50 Šiuo klausimu pažym?tina, kad valstybi? nari? pareiga kovoti su neteis?ta veikla, kuri kelia gr?sm? S?jungos finansiniams interesams, atgrasomomis ir veiksmingomis priemon?mis ir j?

pareiga kovojant su gr̄sm̄? šioms interesams kelian̄iu suk̄iavimu imtis t̄? pāi? priemoni? kaip tos, kuri? jos imasi kovodamos su gr̄sm̄? j? pāi? interesams kelian̄iu suk̄iavimu, yra pareigos, nustatytos vis? pirma S?jungos pirmin̄je teis̄je, b?tent SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

51 Šiomis S?jungos pirmin̄s teis̄s nuostatomis valstyb̄s nar̄s ?pareigojamos pasiekti konkret? rezultat?, kuris n?ra susietas su jokia jose nustatytos taisykl̄s, primintos ankstesniame punkte, taikymo s?lyga.

52 Tod?l, remiantis S?jungos teis̄s viršenyb̄s principu, SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dali? nuostatos, palyginti su valstybi? nari? nacionaline teise, vien d?l to, kad jos ?sigaliojo, automatiškai lemia bet koki? joms prieštaraujan̄i? esam? nacionalin̄s teis̄s nuostat? netaikym? (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *ANAFE*, C?606/10, EU:C:2012:348, 73 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

53 Reikia pridurti, kad jeigu nacionalinis teismas nuspr̄st? nagrin̄jam? nacionalin̄s teis̄s nuostat? netaikyti, jis taip pat tur̄s užtikrinti, kad b?t? paisoma suinteresuot̄j? asmen? pagrindini? teisi?. Taip pastariesiems gal?t? b?ti skirtos sankcijos, kuri?, labai tik?tina, jie b?t? išveng?, jeigu b?t? buvusios taikomos nacionalin̄s teis̄s nuostatos.

54 Šiuo klausimu keletas suinteresuot̄j? asmen?, pateikusi? pastabas Teisingumo Teismui, nurod? Europos S?jungos pagrindini? teisi? chartijos (toliau – Chartija) 49 straipsn?, kuriame ?tvirtinti teis̄tumo, nusikalstamos veikos ir baudm̄s proporcingumo principai, kuriais remiantis, be kita ko, niekas negali b?ti nuteistas už veikim? ar neveikim?, kurie pagal j? padarymo metu galiojusi? nacionalin? ar tarptautin? teis? nebuvo laikomi nusikalstamomis veikomis.

55 Ta?iau nagrin̄jam? nacionalin̄s teis̄s nuostat? netaikymo pasekm? b?t? tik tai (nacionalinis teismas dar tur̄s tai patikrinti), kad nagrin̄jamoje baudžiamojoje byloje nesutrump?t? bendrasis senaties terminas, b?t? leidžiama vykdyti veiksming? inkriminuojam? nusikalstam? veik? persekiojim? ir prireikus b?t? užtikrintas vienodas poži?ris ? sankcijas, kuriomis siekiama apsaugoti atitinkamai S?jungos ir Italijos Respublikos finansinius interesus. Toks nacionalin̄s teis̄s netaikymas nepažeist? kaltinam̄j? teisi?, kurios užtikrinamos Chartijos 49 straipsniu.

56 Tai jokia b?du nereikšt? nei kaltinam̄j? nuteisimo už veikim? ar neveikim?, kurie j? padarymo metu nebuvo laikomi nusikalstamomis veikomis, už kurias pagal nacionalin? teis? skiriamos baudžiamosios sankcijos (pagal analogij? žr. Sprendimo *Niselli*, C?457/02, EU:C:2004:707, 30 punkt?), nei sankcijos, kuri tuo metu nebuvo numatyta toje teis̄je, taikymo. Priešingai, kaltinamiesiems pagrindin̄je byloje inkriminuojamos veikos j? padarymo metu buvo ta pati nusikalstama veika ir už jas buvo skiriamos tos pa?ios baudžiamosios sankcijos, kaip numatytos dabar.

57 Ši? išvad? patvirtina Europos Žmogaus Teisi? Teismo praktika d?l 1950 m. lapkri?io 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisi? ir pagrindini? laisvi? apsaugos konvencijos 7 straipsnio, kuriame ?tvirtintos teis̄s, atitinkan?ios Chartijos 49 straipsniu užtikrinamas teis̄s. Remiantis šia praktika, senaties termino prat̄simas ir jo taikymas nedelsiant nepažeidžia šios konvencijos 7 straipsniu užtikrinam? teisi?, nes šis straipsnis negali b?ti aiškinamas kaip užkertantis keli? prat̄sti senaties terminus, jeigu niekuomet n?ra su?jusi veik?, kuriomis kaltinama, senatis (šiuo klausimu žr. EŽTT sprendimo *Coëme ir kt. / Belgija*, Nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 ir 33210/96, 149 punkt?, EŽTT 2000?VII; 2009 m. rugs?jo 17 d. EŽTT sprendimo *Scoppola / Italija*, (Nr. 2), Nr. 10249/03, 110 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik? ir 2011 m. rugs?jo 20 d. EŽTT sprendimo *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos / Rusija*, Nr. 14902/04, 563, 564 ir 570 punktus ir juose nurodyt? teismo praktik?).

58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šie klausimai reikia atsakyti taip: nacionalinės teisės norma baudžiamosios teisės reglamentuojamą nusikalstamą veiką senaties srityje, – kaip antai nustatyta nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatose, – kurioje tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, buvo numatyta, kad dėl per baudžiamąjį persekiojimą už nusikalstamas veikas PVM srityje priimto akto, dėl kurio pertraukiama senaties termino eiga, senaties terminas prasitęsia tik ketverių jo pirminės trukmės, gali pažeisti valstyboms narėms SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytas pareigas, jeigu ši nacionalinės teisės norma daugeliu sukėlimo, darančio žalą Sąjungos finansiniams interesams, atvejų užkerta kelią skirti veiksmingas ir atgrasančias sankcijas arba sukėlimo, darančio žalą atitinkamos valstybės narės finansiniams interesams, atvejais numato ilgesnius senaties terminus nei atvejais, kai padaroma žala Sąjungos finansiniams interesams, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas. Nacionalinis teismas turi užtikrinti SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalių veikimą ir prireikus netaikyti nacionalinės teisės nuostatą, kuriomis atitinkamai valstybei narei užkertamas kelias laikytis jai SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytą pareigą.

Dėl pirmojo, antrojo ir ketvirtąjo klausimo?

59 Pirmuoju, antruoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar PVM srityje padarytoms baudžiamosioms veikoms taikoma senaties tvarka, kaip antai numatyta tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, galiojusios redakcijos nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatose, galėtų būti vertinama atsižvelgiant į SESV 101, 107 ir 119 straipsnius.

60 Pirmiausia, kalbant apie SESV 101 straipsnį, pažymėtina, kad juo draudžiami visi žmonių susitarimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškreipimas vidaus rinkoje. Kaip iš esmės pažymėjo generalinio advokato savo išvados 60 punkte, galimai nepakankamas nacionalinių baudžiamųjų nuostatų PVM srityje taikymas vis dėlto nedaro reikiamo poveikio galimiems slaptiesiems žmonių veiksams, prieštaraujantiems SESV 101 straipsniui, siejamam su ESS 4 straipsnio 3 dalimi.

61 Antra, kiek tai susiję su SESV 107 straipsnyje nurodytu valstybės pagalbos draudimu, primintina, kad priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras žmones atleidžia nuo mokesčių, nors tai ir nėra valstybės išteklių perdavimas, bet dėl jos šios žmonių atsiduria palankesnėje finansinėje situacijoje nei kiti mokesčių mokėtojai, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (žr., be kita ko, Sprendimo P, C/6/12, EU:C:2013:525, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

62 Nors PVM srityje numatytą sankcijų neveiksmingas ir (arba) neatgrasomasis pobūdis galbūt gali suteikti finansinę naudą atitinkamoms žmonių, nagrinėjamu atveju negali būti keliamas SESV 107 straipsnio taikymo klausimas, nes visiems sandoriams taikoma PVM sistema ir už bet kokią nusikalstamą veiką skiriama baudžiamoji sankcija, išskyrus ypatingus atvejus, kuriais senaties taikymo tvarka už tam tikras baudžiamąsias veikas galėtų leisti išvengti baudžiamąjį pasekmį.

63 Trečia, kalbant apie SESV 119 straipsnį pažymėtina, kad jo 3 dalyje kaip vienas iš pagrindinių principų, kuriuo turi būti vadovaujama valstybių narių veiksmuose nustatant ekonominę ir monetarinę politiką, paminėtas principas, pagal kurį valstybės narės turi užtikrinti, kad jų viešieji finansai būtų patikimi.

64 Tačiau pažymėtina, kad klausimas, ar nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos gali lemti tam tikrą nusikalstamą veiką PVM srityje nebaudžiamumą, atitinka minėtų patikimų viešųjų finansų

princip?, nepatenka ? SESV 119 straipsnio taikymo srit?, nes su šia valstyb?ms nar?ms tenkan?ia pareiga susij?s labai netiesiogiai.

65 Šiomis aplinkyb?mis ? pirm?j?, antr?j? ir ketvirt?j? klausimus reikia atsakyti taip: PVM srityje padarytoms baudžiamosioms veikoms taikoma senaties sistema, kaip antai numatyta tuo metu, kai vyko pagrindin?je byloje nagrin?jami ?vykiai, galiojusios redakcijos nagrin?jamose nacionalin?s teis?s nuostatose, negali b?ti vertinama atsižvelgiant ? SESV 101, 107 ir 119 straipsnius.

D?l bylin?jimosi išlaid?

66 Kadangi šis procesas pagrindin?s bylos šalims yra vienas iš etap? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nagrin?jamoje byloje, bylin?jimosi išlaid? klausim? turi spr?sti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastab? pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Nacionalin?s teis?s norma baudžiamosios teis?s reglamentuojam? nusikalstam? veik? senaties srityje, – kaip antai nustatyta Baudžiamojo kodekso su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 5 d. ?statymu Nr. 251, 160 straipsnio paskutin?je pastraipoje, siejamoje su šio kodekso 161 straipsniu, – kurioje tuo metu, kai vyko pagrindin?je byloje nagrin?jami ?vykiai, buvo numatyta, kad d?l per baudžiam?j? persekiojim? už nusikalstamas veikas prid?tin?s vert?s mokes?io srityje priimto akto, d?l kurio pertraukiama senaties termino eiga, senaties terminas prasit?sia tik ketvir?iu jo pirmin?s trukm?s, gali pažeisti valstyb?ms nar?ms SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytas pareigas, jeigu ši nacionalin?s teis?s norma daugeliu suk?iavimo, daran?io žal? Europos S?jungos finansiniams interesams, atvej? užkerta keli? skirti veiksmingas ir atgrasan?ias sankcijas arba suk?iavimo, daran?io žal? atitinkamos valstyb?s nar?s finansiniams interesams, atvejais numato ilgesnius senaties terminus nei tais atvejais, kai padaroma žala Europos S?jungos finansiniams interesams, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas. Nacionalinis teismas turi užtikrinti SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dali? veikim? ir prirėikus netaikyti nacionalin?s teis?s nuostat?, kuriomis atitinkamai valstybei narei užkertamas kelias laikytis jai SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatyt? pareig?.

2. Prid?tin?s vert?s mokes?io srityje padarytoms baudžiamosioms veikoms taikoma senaties tvarka, kaip antai numatyta tuo metu, kai vyko pagrindin?je byloje nagrin?jami ?vykiai, galiojusios redakcijos Baudžiamojo kodekso su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 5 d. ?statymu Nr. 251, 160 straipsnio paskutin?je pastraipoje, siejamoje su šio kodekso 161 straipsniu, negali b?ti vertinama atsižvelgiant ? SESV 101, 107 ir 119 straipsnius.

Parašai.

* Proceso kalba: ital?.